

УДК 330

DOI: 10.31891/2307-5740-2021-298-5(1)-47

РЗАЄВА Т. Г.

ORCID: 0000-0002-1511-9923

e-mail: tgrzaeva@gmail.com

Хмельницький національний університет

## ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Метою статті є дослідження поняття інвестиційної привабливості підприємства та узагальнення їх відповідно до сучасних потреб. Проведено дослідження існуючих напрямів та методик. Здійснено дослідження окремих теоретичних підходів до розуміння поняття «інвестиційної привабливості підприємств». Визначено напрями оцінки інвестиційної привабливості підприємств відповідно до потреб фінансового аналізу. Доведено, що інвестиційна привабливість підприємств є передумовою розвитку як окремих підприємств, так і галузей промисловості. Наголошено, що рівень інвестиційної привабливості є комплексною характеристикою діяльності підприємства в цілому. В статті розглянуто інвестиційну привабливість як комплексну характеристику. Представлено та досліджено теоретичні підходи до розуміння поняття інвестиційної привабливості підприємств. Окреслено напрями дослідження інвестиційної привабливості підприємств за сучасних умов функціонування економіки. Розглянуто та критично оцінено основні показники й критерії оцінки інвестиційної привабливості підприємства. Окреслено переваги та недоліки окремих теоретичних підходів до розуміння поняття.

Наголошено на доцільності здійснення фінансового аналізу за показниками фінансової звітності. Обґрунтовано необхідність використання аналізу характеристик фінансового стану для оцінки інвестиційної привабливості. Наголошено на доцільності оцінки інвестиційної привабливості з позицій оцінки результативності та ефективності діяльності підприємства.

Ключові слова: фінансова стійкість, фінансовий стан, платоспроможність, інвестиційна привабливість, фінансові результати, рентабельність.

TETYANA RZAEVA

Khmelnitskyi National University

## FINANCIAL ANALYSIS OF THE INVESTMENT ATTRACTIVENESS OF THE ENTERPRISE

The purpose of the article is to study the concept of investment attractiveness of the enterprise. Outline of existing methods and areas of research. Research of existing theoretical approaches to understanding the concept of "investment attractiveness". Determining areas for assessing investment attractiveness according to the needs of financial analysis.

It is advisable to study the company's position in the market and its business reputation. It is important to calculate the integrated coefficient of investment attractiveness. It is important to calculate the ratio of borrowed and own funds, asset turnover ratio, current liquidity ratio, return on equity. It is important to set the parameters corresponding to the level of the standard position of the enterprise in the market. Emphasis is placed on assessing the level of the company's dependence on competitors. It is important to study the profitability of products, return on investment. It is important to consider the strengths and weaknesses of the enterprise. It is appropriate to calculate the sales revenue index, the net profit index, the cost index, the long-term liability index. It is proposed to study the dynamics of the characteristics of financial stability, profitability, liquidity of assets and their turnover. The purpose of the article is achieved. Theoretical approaches to the concept are investigated. The directions of assessment are considered. The development of existing directions is offered. The needs of financial analysis are outlined. The directions of financial analysis of investment attractiveness are determined. Some results were obtained.

It is proposed to assess the investment attractiveness of the enterprise based on the results of financial analysis. The basis of financial analysis is financial reporting. Analysis of financial condition is the basis for financial analysis. It is expedient to carry out the financial analysis in the following section: the analysis of liquidity of the enterprise, its solvency, financial stability, business and market activity, etc.

Key words: financial stability, financial reporting, financial condition, solvency, investment attractiveness, financial results, profitability.

### Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями

Інвестиційна привабливість підприємств є передумовою розвитку як окремих галузей промисловості, так і економіки в цілому. Рівень інвестиційної привабливості є комплексною характеристикою, яка дає можливість обґрунтованого вкладання коштів в певні об'єкти. Інвестиційна привабливість та її подальша підтримка є головною умовою подальшого розвитку підприємства. Перспективи функціонування підприємств, значною мірою залежать від рівня інвестиційної привабливості.

Інвестиційна привабливість підприємства виступає як їх інтегральна характеристика з точки зору об'єктів майбутнього інвестування з позиції перспективності розвитку виробництва й обсягів збуту продукції, ефективності використання активів, їх ліквідності, стану платоспроможності та фінансової стійкості тощо. Своєчасна та об'єктивна оцінка та прогнозування інвестиційної привабливості підприємств виступає умовою своєчасного залучення коштів інвесторів для подальшого розвитку як підприємств, так і окремих галузей промисловості.

### Аналіз останніх досліджень і публікацій

Відповідно, оцінка інвестиційної привабливості набуває вагомого значення, а тема дослідження є актуальною. Бланк І.А., Загородній А.Г., Вознюк Г.А., Партин Г.О., Носова О.В. вивчають інвестиційну

привабливість як узагальнену характеристику переваг і недоліків інвестування окремих напрямів і об'єктів із позиції конкретного інвестора. Лисенко Ю.Г., Білий О.П., Гнатушенко В.В., Іванов М.М. пропонують вивчати інвестиційну привабливість як наявність економічного ефекту від вкладання в акції даного об'єкта (при мінімальному розмірі ризику). Н.Ю. Брюховецька, О.В. Хасанова представляють інвестиційну привабливість як збалансовану систему інтегральних та комплексних показників доцільності вкладання капіталу інвестором в об'єкт інвестування, яка відображає сукупність об'єктивних та суб'єктивних умов, що сприяють або перешкоджають процесу інвестування.

Відповідно до Методики інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств і організацій остання визначається як рівень задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог чи інтересів інвестора щодо конкретного підприємства, що може визначатися чи оцінюватися значеннями відповідних показників, у тому числі інтегральної оцінки.

### Формулювання цілей статті

Метою статті є дослідження поняття інвестиційної привабливості підприємства, відповідно до існуючих методик і напрямів дослідження. Мета статті досягається шляхом виконання наступних завдань: дослідження існуючих теоретичних підходів до розуміння поняття «інвестиційної привабливості підприємств»; визначення напрямів оцінки інвестиційної привабливості підприємств за потребами фінансового аналізу.

### Виклад основного матеріалу дослідження

Основні дослідження теоретичних підходів базуються на оцінці фінансового стану підприємства та окремих характеристиках діяльності підприємства. Так, Федорович Т.В. пропонує досліджувати комплексне вирішення проблеми оцінки інвестиційної привабливості підприємства як на загальному, так і на системному рівнях. Основу методика складає диференційований підхід до обґрунтування рівні привабливості компанії [9]. Зазначена методика дає можливість визначити та моніторити контрольні точки інвестиційної привабливості, встановити параметри, за якими підприємство не відповідає рівню встановленого еталона. Автор пропонує вивчати положення підприємства на ринку та його ділову репутацію, а також встановлювати залежність компанії від великих постачальників, покупців, акціонерів компанії.

Гатауллін Р.А. оцінює інвестиційну привабливість підприємств матеріальної сфери виробництва через призму впливу різних чинників на її формування, кожному з яких відповідає один або два показники [2]. Зазначена методика ускладнює об'єктивне прийняття рішення про інвестування фінансових ресурсів.

Автор пропонує вивчати рентабельність продукції, рентабельність інвестицій, рівень інноваційної активності, рівень інвестицій, якість робочої сили та її кваліфікацію тощо. Підтримуємо думку автора і вважаємо за доцільне використовувати показники рентабельності, оскільки саме ефективність функціонування є вагомою характеристикою інвестиційної привабливості.

Панков С.А. пропонує проводити оцінку інвестиційної привабливості на базі аналізу внутрішньої стратегії розвитку підприємства як співвідношення індексу сильних і слабких сторін [7]. Зазначений підхід дає змогу враховувати сильні та слабкі сторони діяльності підприємства. Для дослідження пропонується використовувати індекс виручки від реалізації, індекс чистого прибутку, індекс собівартості, індекс довгострокових зобов'язань тощо. Підтримуємо думку автора і вважаємо важливим оцінювати характеристики розвитку підприємства з позицій його інвестиційної привабливості.

Макарій Н.П. пропонує використовувати рейтингову оцінку підприємства, яка ґрунтується на аналізі даних фінансової звітності [5]. Методика є простою та зрозумілою та потребує додаткових витрат. Автор пропонує досліджувати показники балансу, що дають змогу оцінити ліквідність (платоспроможність), фінансову стійкість, ймовірність банкрутства, ділову активність. Підтримуємо погляд автора щодо оцінки характеристик фінансового стану, а саме фінансову стійкість, платоспроможність тощо.

Бланк І.О. пропонує проводити аналіз інвестиційної привабливості підприємства на основі фінансових показників, що на думку автора представляють складові інвестиційної привабливості [1]. Автор пропонує досліджувати динаміку характеристик фінансової стійкості, прибутковості, ліквідності активів та їх оборотності.

Довбня С.Б., Охлопкова Т.Л. наголошують, що аналіз фінансового стану є необхідною складовою оцінки інвестиційної привабливості, так як лише за умови його стабільності можливо проводити активну інвестиційну й інноваційну діяльність, випускати конкурентоспроможну продукцію, динамічно розвиватися й займати лідируючі позиції в галузі [4]. Автори наголошують на доцільності аналізувати майновий стан, грошові потоки, фінансову стійкість, платоспроможність, результати діяльності тощо.

Проведені дослідження щодо оцінки інвестиційної привабливості дали змогу зауважити, що практично всі автори, для розрахунків пропонують використовувати інформацію фінансової звітності, що дає змогу дослідити такі характеристики інвестиційної привабливості, як майновий стан, фінансова стійкість, платоспроможність, результативність функціонування тощо.

Спеціалісти Агентства з питань запобігання банкрутства підприємств для оцінки інвестиційної привабливості пропонують здійснювати розрахунок інтегрального показника [6]. Пропонується вивчати

показники оціни майнового стану, фінансової стійкості, ліквідності активів, платоспроможність, прибутковість інвестиційного об'єкта, оцінку ділової активності, оцінку ринкової активності та ін.

Гриньова В.М., Коюда В. О., Лепейко Т.І., Коюда О.П. пропонують проводити аналіз фінансової та управлінської діяльності підприємства на основі формалізації оціночних методів [3]. Автори радять досліджувати оборотність активів, ліквідність активів, прибутковість капіталу, фінансова стійкість та ін.

Юхимчук С.В., Супрун С.Д. пропонують використовувати матричну модель оцінки інвестиційної привабливості, що ґрунтується на формуванні інтегрального показника, який враховує велику кількість чинників, зокрема і якісних [10]. Так, автори вважають за доцільне, для оцінки інвестиційної привабливості аналізувати ліквідність активів, фінансову стійкість, оборотність, прибутковість тощо.

Северюгін Ю.В. пропонує використовувати модель оцінки інвестиційної привабливості підприємства на основі кількісних та якісних показників, які характеризують фінансовий стан, ринкове оточення та рівень корпоративного управління. Кожному чиннику, незалежно від того є він якісним чи кількісним, присвоюється відповідна оцінка в балах. В підсумку розраховується інтегральний коефіцієнт інвестиційної привабливості підприємства [8]. Для аналізу, на думку автора, доцільно розраховувати коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів, коефіцієнт оборотності активів, коефіцієнт поточної ліквідності, рентабельність власного капіталу по чистому прибутку, рентабельність продажів по чистому прибутку тощо.

### Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі

Доцільно наголосити, що оцінку інвестиційної привабливості підприємства доцільно проводити, ґрунтуючись на результатах фінансового аналізу. Основою здійснення фінансового аналізу є фінансова звітність. Аналіз фінансового стану, є основою здійснення фінансового аналізу. Фінансовий аналіз за показниками звітності доцільно здійснювати у такому розрізі: аналіз ліквідності підприємства, його платоспроможності, фінансової стійкості, ділової та ринкової активності та ін.

Узагальнюючи дослідження, доцільно наголосити, що оцінка інвестиційної привабливості повинна відповідати наступним вимогам:

- використовувати показники фінансового аналізу, що ґрунтується на фінансовій звітності;
- використовувати інформацію щодо оцінки результативності та ефективності діяльності підприємства та його фінансового стану (напрями аналізу та показники аналізу обумовлюються метою дослідження та завданнями її досягнення).

Відповідність досліджень запропонованим вимогам дасть змогу комплексно оцінити інвестиційну привабливість підприємства та спрогнозувати перспективи його діяльності на майбутнє.

### Література

1. Бланк И.А. Стратегия и тактика управления финансами / Бланк И.А. – К. : МП "ИТЕМ, Лтд", "АДЕФ-Украина", 1996. – 534 с.
2. Гатауллин Р. А. Формирование экономического потенциала машиностроительного комплекса посредством инвестиций : дисс. ... канд. экон. наук : 08.00.05 Гатауллин Р. А. – Ижевск, 2007. – 182 с.
3. Гриньова В.М. Проблеми розвитку інвестиційної діяльності : [монографія] / [Гриньова В.М., Коюда В.О., Лепейко Т.І., Коюда О.П.] ; за заг. ред. Гриньової В.М. – Харків : Вид. ХДЕУ, 2002. – 464 с.
4. Довбня С. Б. Методичні засади формування інвестиційної привабливості підприємства [Електронний ресурс] / С. Б. Довбня, Т. Л. Охлопкова // Економічний вісник Національного гірничого університету. – 2007. – № 4. – С. 43–50. – Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu\\_2007\\_4\\_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2007_4_9)
5. Макарий Н. П. Оцінка інвестиційної привабливості українських підприємств / Н. П. Макарий // Економіст. – 2001. – № 1. – С. 52–60.
6. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств і організацій : затв. наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій 23.02.1997 р. № 22 // Державний інформ. бюл. про приватизацію. – 1998. – № 7. – С. 18–28.
7. Панков С. А. Аналитические подходы к оценке инвестиционной привлекательности предприятия / С. А. Панков // Вісник Хмельницького національного університету. – 2010. – № 2, т. 3. – С. 65–68.
8. Северюгин Ю. В. Оценка инвестиционной привлекательности промышленного предприятия : автореф. дис. ... канд. экон. наук / Ю. В. Северюгин. – Ижевск, 2004. – 26 с.
9. Федорович Т. В. Методические подходы к оценке инвестиционной привлекательности компании – цели слияния и поглощения / Т. В. Федорович // Экономический анализ: теория и практика. – 2008. – № 6. – С. 29–35.
10. Юхимчук С. В. Матрична модель оцінки інвестиційної привабливості промислових підприємств / С. В. Юхимчук, С. Д. Супрун // Фінанси України. – 2003. – № 1. – С. 3–12.

### References

1. Blank I.A. Strategiya i taktika upravleniya finansami / Blank I.A. – K. : MP "ITEM, Ltd", "ADEF-Ukraine", 1996. – 534 s.
2. Gataullin R. A. Formirovanie ekonomicheskogo potenciala mashinostroitel'nogo kompleksa posredstvom investitsij : diss. ... kand. ekon. nauk : 08.00.05 Gataullin R. A. – Izhevsk, 2007. – 182 s.
3. Hrynova V.M. Problemy rozvytku investytsiinoi diialnosti : [monohrafiya] / [Hrynova V.M., Koiuda V.O., Lepeiko T.I., Koiuda O.P.] ; za zah. red. Hrynovoi V.M. – Kharkiv : Vyd. KhDEU, 2002. – 464 s.

- 
4. Dovbnia S. B. Metodichni zasady formuvannia investytsiinoi pryvablyvosti pidpriemstva [Elektronnyi resurs] / S. B. Dovbnia, T. L. Okhlopko // Ekonomichnyi visnyk Natsionalnoho hirnychoho universytetu. – 2007. – № 4. – S. 43–50. – Rezhym dostupu : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu\\_2007\\_4\\_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2007_4_9)
  5. Makarii N. P. Otsinka investytsiinoi pryvablyvosti ukrainskykh pidpriemstv / N. P. Makarii // Ekonomist. – 2001. – № 1. – S. 52–60.
  6. Metodyka intehralnoi otsinky investytsiinoi pryvablyvosti pidpriemstv i orhanizatsii : zatv. nakazom Ahentstva z pytan zapobihannia bankrutstvu pidpriemstv ta orhanizatsii 23.02.1997 r. № 22 // Derzhavnyi inform. biul. pro pryvatyzatsiiu. – 1998. – № 7. – S. 18–28.
  7. Pankov S. A. Analiticheskie podhody k ocenke investicionnoj privlekatelnosti predpriyatiya / S. A. Pankov // Herald of Khmelnytskyi National University. – 2010. – № 2, t. 3. – S. 65–68.
  8. Severyugin Yu. V. Ocenka investicionnoj privlekatelnosti promyshlennogo predpriyatiya : avtoref. dis. ... kand.. ekon. nauk / Yu. V. Severyugin. – Izhevsk, 2004. – 26 s.
  9. Fedorovich T. V. Metodicheskie podhody k ocenke investicionnoj privlekatelnosti kompanii – celi sliyaniya i poglosheniya / T. V. Fedorovich // Ekonomicheskij analiz: teoriya i praktika. – 2008. – № 6. – S. 29–35.
  10. Yukhymchuk S. V. Matrychna model otsinky investytsiinoi pryvablyvosti promyslovykh pidpriemstv / S. V. Yukhymchuk, S. D. Suprun // Finansy Ukrainy. – 2003. – № 1. – S. 3–12.

Надійшла / Paper received : 01.08.2021

Надрукована/Printed : 04.10.2021